

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra OM DEN CLAUSENSKE INJURIE-SAG

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 362.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig05val-shoot-idm140040104082080/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Om den Clausenske Injurie-Sag

vede, og hundrede Saadanne, i Grunden ei hjalp ham det Mindste, da Beskyldningen for vrang Lærdom vedbliver at være lige højrøstet, lige ubehagelig, lige virksom til at skille ham ved gammeldags Christnes Tillid, da han endelig har opdaget, hvad jeg tænkte, ingen Student, end sige en Professor, kunde overse, angrer det ham da, baade for Sagens, for hans og for min Skyld, at have ført mig en Injurie-Proces paa Halsen, der vel maaskee kunde skade mig, men aldrig gavne ham? Beklager han, der sætter saamegen Pris paa sit Embede, at hans Ubesindighed skildte mig ved mit, og beklager han, som den varme Talsmand for videnskabelig Frihed, at den hensigtsløse Proces skildte en agtet Skribent ved en Skrive-Frihed, han aldrig vitterlig misbrugde? Nei, det være langt fra, Prof. finder kun det Vrange deri, at jeg ikke blev straffet haardt nok, og at Regjeringen vil tillade, at enten jeg eller Nogen, efter Dommens Datum, paastaar at hans Lærdom er vrang, og utaalelig i den Kirke, hvortil gammeldags Christne og Lutheraner er bundne. Det Høieste han kan indrømme, er, at der, foruden hin Mortifications-Dom, maaskee kunde behøves en Besvarelse fra sagkyndige Mænd af det Spørgsmaal: »om der i den angrebne Bog om Catholicisme og Protestantisme er gjort Brug af nogen Frihed, som ikke maa ansees at være den academiske Theolog uformeent i hans Virksomhed som Skribent«. Havde Prof. andraget herpaa istedenfor at stævne mig, da havde det vist nok været hans Stilling værdigt, og kunde maaskee ført nærmere til Maalet, end vi kan indsee, men i sig selv vilde det dog kun lidt forslaae, thi for det Første kom det meget an paa, enten den academiske Theolog var Privat-Docent, eller beskikket Præste-Lærer, for det Andet gjør det en stor Forskiel, om der, som i Preusen, er fem Universiteter for Fædre at vælge imellem, eller der, som i Danmark, er kun eet eneste, og for det Tredie er Spørgsmaalet ikke om, hvad Frihed en Regjering vil give Præste-Lærerne til at criticere den Kirkes Lærdom de er sat til at forplante, men hvormegen der uden høieste Ubillighed og Samvittigheds-Tvang kan gives dem, saalænge Undersaatterne er bundne til Stats-Kirken.

Er det ikke dog mærkeligt, at Prof. Clausen, der er saa øm over hvad han kalder sin videnskabelige Frihed, aldrig nævner den Samvittigheds-Frihed, som baade er af langt mere ubetinget Vigtighed, og er Millioners Traug, naar hin er knapt et Hundredest! Er det dog ikke en heel besynderlig Paa-stand, at Folket skal lade sin Tro bestride, af dem der sættes til

Om den Clausenske Injurie-Sag

at nære og forsvare den, blot for at Disse ikke skal lide noget Skaar i deres videnskabelige Frihed; og hvad skal jeg kalde det Træk hos Professoren, hvormed han bestandig ignorerer den virkelige Modsætning i Troen, der dog er ham velbekendt, og maa avle den samme Overbevisning hos ham, som hos os, at enten maa en kirkelig Skilsmisse finde Sted, eller ogsaa maa Et af To: Luthers Tro eller Clausens Lærdom forgaae! Jeg, hvem Man kalder Zelot, har ret med Flid stræbt at vise, at om ogsaa Stats-Kirkens Hoved vilde paalægge Modsianderne Taushed, saa maatte oplyste Christne dog indstændig bede, at det maatte undes Disse, uden al borgerlig Ulampe, at træde ud af Stats-Kirken, men den humane, liberale Prof. Clausen ymter end ikke om, naar han vil have vore Munde kirkelig tilstoppede, at det da naturligviis maatte tillades os, at gaae ud, og tage den Tro med os, vi ikke kunde taale, han kaldte Overtro? Jeg veed derfor sandelig ikke, hvorledes Professor Clausen vil bringe Sammenhæng og Consistens i sin Tanke-Gang, saalænge han ikke vil og tør paastaae, hvad der bestandig synes dunkelt at svæve for ham, at da han beskikkes til Præste-Lærer, forpligtedes han slet ikke til at følge Stats-Kirkens Lærdom, men blev vor Pave, med en ligesaa gyldig, men langt mere udstrakt Fuldmagt, end Paven i Rom, saa Almuen, og Læg-Mand i det Hele, skal uden Knur lade ham og dem som han udsender skalte og valte med deres Tro efter eget Tykke, og vi saakaldte studeerte Folk, skal vel have Lov til at giøre beskedne Indsigelser mod Et og Andet, men vove vi at erklære hans Lærdom for vrang, uchristelig, anti-luthersk, og derfor utaalelig i den Kirke vi tilhøre, da maa Regjeringen, som hans verdslige Arm, lukke vor Mund og forsegle vor Pen, da hans Lærdom er helliget af hans Embede, og hans Virksomhed nødvendig lammes, naar der ikke troes paa ham. Kun en saadan Paastand, som Prof. dog vist ikke vil vedkiende sig, kunde, i mine Øine, give hans i Christenheden, saavidt jeg veed, mageløse Adfærd Hoidning og Consequents; men vil han lyde et godt Raad, da skal han hellere, ligesom jeg, godvillig nedlægge sit Embede, for at Regjeringen kan see, om det blot er vore Personligheder der har skabt den uforligelige Modsætning, eller om den ligger saa dybt, at Religions-Frihed, der altid var ønskelig, nu er aldeles nødvendig. Finder imidlertid Prof. fremdeles, som hidtil, at Embedet er alt for stort et Offer at bringe sin videnskabelige og Folkets Samvittigheds-Frihed, saa gribe han dog det eneste Middel, der endnu

Om den Clausenske Injurie-Sag

gives til paa læmpelig Maade at redde Begge, ved at forestille Regjeringen, hvad sandt er, at han unuelig kan faae Fred, før det tillades Hyper-Orthodoxerne og de gammeldags Christne at gaae ud af den Kirke, han er ifærd med at reformere, uden at kunne tage Hensyn paa den Historiske Skikkelse, der rigtig nok blev lagt til Grund af Luther, men er dog, efter hans ufravigelige Paastand, kun Grundvolden for den Catholske, ingenlunde for den Protestantiske Kirke. Og hermed være da den aabne Kæmpe-Færd Professoren anbefalet, der ikke blot vilde betrygge ham mod de Grundtvigske Angreb, han nu uden Føie klager over, men betrygge ham, selv i Modstandernes Øine, den Høiagtelse, jeg er stolt af at besidde hos mange Hæders-Mænd, som ingenlunde dele min Tro, eller billige mine Tanker, men som agte det, med mig, for en Grund-Sætning, alle ærlige, ædle og ægte kraftige Naturer maae have tilfælles: aldrig at snoe sig fra sine Ord, eller skye Opoffrelser for sin Overbeviisning, men altid at unde Næsten samme Frihed, som Man selv gør Krav paa, og altid at lade haant om kiødeligt Ryg-Styd i aandelig Kamp!